

Проект «Тобі слід знати про туберкульоз: активне виявлення випадків туберкульозу серед осіб, які опинились у складних життєвих обставинах»

Збільшилися можливості діагностики

До пакету безоплатних послуг для клієнтів проекту «Тобі слід знати про туберкульоз» включено комп'ютерну томографію (КТ). Відтепер дітям із сімей у складних життєвих обставинах безоплатно доступні чотири основних дослідження при виявленні латентної туберкульозної інфекції або туберкульозу:

- забір і дослідження мокротиння, туберкулінова проба та рентгенограма за рахунок міського бюджету / в рамках програми медичних гарантій

та

- **комп'ютерна томографія (КТ)** за рахунок бюджету проекту.

В рамках програми медичних гарантій або за рахунок місцевих програм підтримки клієнти медичних закладів можуть безоплатно скористатися такими послугами з діагностики туберкульозу як забір і дослідження мокротиння, туберкулінова проба та рентгенограма. За рахунок бюджету проекту «Тобі слід знати про туберкульоз» тепер клієнти, якщо є необхідність, за направленням лікаря можуть проходити **комп'ютерну томографію (КТ)**.

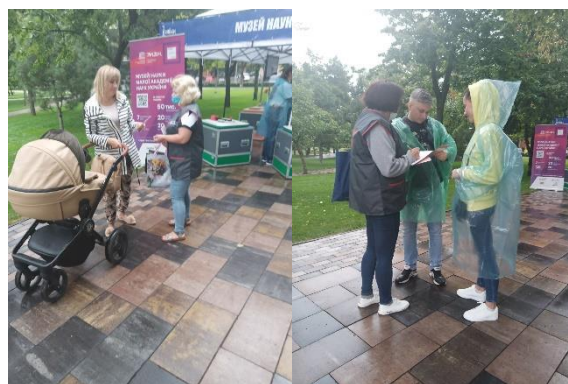
«У нас з'явилась можливість безкоштовно направляти дітей на таку додаткову доскональну діагностику як комп'ютерна томографія органів грудної клітини. Сподіваємося, що це дозволить виявити більше випадків туберкульозу у дітей» — коментує **Ірина Пенькова**, завідувачка дитячим амбулаторним відділенням протитуберкульозного диспансера №7 міста Харкова.

Вийшли «в люди»

Соціальні працівники Маріупольського міського центру соціальних служб в рамках реалізації проекту «Тобі слід знати про туберкульоз» доєдналися до культурно-просвітницького Фестивалю «З країни в Україну».

Не зважаючи на дощ, вони активно працювали з маріупольцями, які відвідували заходи програми: майстер-класи, лекторії, виставки тощо.

Соціальні працівники поширювали важливу інформацію про туберкульоз і латентну туберкульозну інфекцію та їх лікування та проводили скринінгове анкетування на предмет перевірки, чи є ризик того, що людина хвора на туберкульоз і чи рекомендовано їй додаткове обстеження.

Сила — в інформуванні

30 000 листівок та 500 плакатів, які роз'яснюють можливості клієнтів проекту щодо медичних послуг по туберкульозу в рамках Програми медичних гарантій, підготовано та розіслано центри соціальних служб, протитуберкульозні диспансери, центри первинної медико-

санітарної допомоги та лікарні служб чотирьох областей проекту — Донецька, Луганська, Київська та Харківська.

Інформаційну кампанію МГО «Соціальні ініціативи з охорони праці та здоров'я» реалізувала в рамках проекту USAID «Підтримка реформи охорони здоров'я».

«Така компанія дуже корисна, оскільки простими словами пояснює, що повинна зробити людина, якщо запідозрила у себе симптоми захворювання на туберкульоз», — зазначає спеціаліст-аналітик МГО «Соціальні ініціативи з охорони праці та здоров'я» Ігор Косяк.

Що робити у випадку підозри захворювання на туберкульоз?

ВАШІ КРОКИ:

- 1** Зверніться до сімейного лікаря
  - У разі появи симптомів
  - кашель понад 2 тижні,
  - втрата апетиту, ваги,
  - підвищена пітливість вночі,
  - підвищена температура тіла понад 2 тижні,
  - біль в грудній клітці.
  - Якщо Ви перебували в контакті з людиною з туберкульозом - необхідно звернутися до свого сімейного лікаря для проходження обстеження.
- 2** Пройдіть діагностику у лікаря-фтизіатра
  - Для підтвердження діагнозу сімейний лікар може направити до лікаря-фтизіатра.
  - Крін того, Ви маєте право звернутися до протитуберкульозного закладу або лікаря-фтизіатра без направлення сімейного лікаря.**
- 3** Результат ТБ - позитивний
  - Туберкульоз виліковний.**
  - Ви отримаєте безоплатні медичні послуги та психосоціальну підтримку.
  - Лікарі організують Вам контрольоване лікування в зручному форматі до повного одужання.
- 4** Результат ТБ - негативний
  - Вітаємо - Ви здорові!**
  - Однак ми радимо Вам дотримуватися здорового способу життя.

(*) LHSI Соціальні ініціативи з охорони праці та здоров'я

соціальних і медичних служб в процесі реалізації проекту «Тобі слід знати про туберкульоз». Вебінар відбувся згідно плану Партнерства «Зупинимо туберкульоз. Україна».

Директорка МГО «Соціальні ініціативи з охорони праці та здоров'я» **Ілона Єленева** представила динаміку проекту за останні чотири роки в контексті розширення послуг, які надаються різним групам населення та модель соціального супроводу сімей у СЖО, діти з яких проходять профілактичне лікування ЛТІ, а також поділилась із учасниками новим досвідом співпраці з центрами соціальних служб: соціальний супровід сімей у СЖО, де діти отримують профілактичне лікування ТБ.

Після цього **Ірина Кириченко**, соціальна працівниця МГО «Соціальні ініціативи з охорони праці та здоров'я» й директорка Сватівського міського центру соціальних служб, розповіла про практику, результати й складнощі роботи з сім'ями у СЖО, в яких виховуються діти з ЛТІ, в місті Сватове Луганської області.

Дивіться виступи обох спікерок на цьому відеозапису з часової відмітки 1:14:08.

Ділимося досвідом

У рамках вебінару «Успішні приклади організації соціально-медичного супроводу на етапі виявлення та лікування туберкульозу» поділились з колегами з неурядового сектору власним досвідом забезпечення координації

Навчаємо та вчимося на міжнародному рівні

Представники LHSI взяли участь у 52-й всесвітній конференції зі здоров'я легень UNION-2021.

Зі свого боку, ми LHSI представила результати досвід впровадження пристроїв цифрового моніторингу лікування людей з туберкульозом в Одеській та Миколаївській області «Using digital adherence technologies in TB outpatient treatment in local settings in Ukraine: a mixed-methods study», який був вивчений в рамках операційного дослідження.

Також представники LHSI з великим інтересом секцію 'Bridging the gap in TB infection screening: new solution for easier access to IGRA testing', в рамках якої розглядалися питання швидких IGRA тестів. LHSI мала можливість поставити питання провідним експертам в цій галузі. Під час обговорення стало очевидним, що наразі не існує єдиного рекомендованого алгоритму у випадках, коли є розбіжності при різних видах тестів. Загалом рекомендація звучала так, що немає єдиної думки щодо того, чи потрібно починати лікування, особливо дітей, окрім випадків імунно-супресії. Семінар залишає багато питань без відповіді, але ясно одне — необхідні додаткові дослідження алгоритмів тестування ЛТІ.

Про наші висновки читайте детальніше за посиланнями:

- ✓ [українською](#)
- ✓ [in English](#)

Окрім того, особливий інтерес наших представників привернула сесія з питань соціальних та поведінкових стратегій комунікації для припинення туберкульозу.

Короткі підсумки та враження читайте в наших публікаціях:

- ✓ [українською](#)
- ✓ [in English](#)

Моніторингові візити

Протягом серпня та вересня спеціалісти LHSI здійснили низку моніторингових візитів і зустрічей в Луганській, Донецькій, Харківській та Київській областях.

Луганська область

Під час зустрічей з працівниками Сватівського МЦСС і КНП «Сватівська БПЛ», КУ «Центр надання соціальних послуг» Кременської міської ради; КЗ «Лисичанський міський центр соціальних служб» і КНП ЛОР «ЛОМЦСНХ» м. Лисичанськ; Рубіжанським міським центром соціальних служб та КНП Рубіжанської міської ради «Рубіжанська міська центральна лікарня» провели обговорення щодо реалізації проекту, звітності та виконання індикаторів й перевірили первинну документацію.

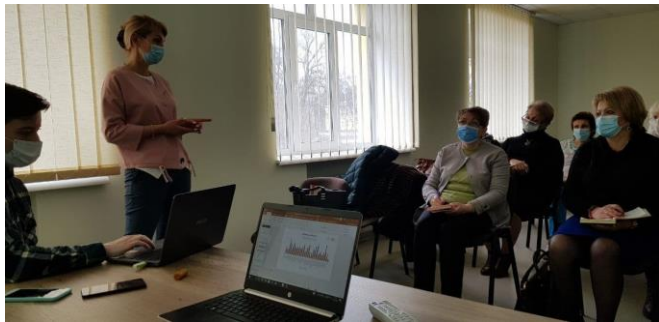

Донецька область

1) В кінці серпня ми їздили в моніторинговий візит в (Краматорськ, Добропілля та Бахмут). В Краматорську зустрілися з директором обласного центру соціальних служб та директором міського центру соціальних служб. Після цього відбулися зустрічі з директором та лікарями центру первинної медико-санітарної допомоги. Обговорювали ситуацію із реформою соціальних служб та медичної. Наші спеціалісти також завітали до центрів соціальних служб м. Бахмута і м. Добропілля та до Добропільської лікарні інтенсивного лікування, де працює спеціаліст із доступу до Програми медичних гарантій. Обговорено

набутий досвід супроводу сімей, в яких дитина проходить профілактичне лікування, перевірили звітну документацію, надали рекомендації по заповненню.

Київська область

Наприкінці вересня в рамках моніторингового візиту пройшла зустріч із представниками Броварського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді для обговорення закінчення договору з одним із соціальних працівників та подальшою роботи центру в проекті до кінця 2021 року, перерозподіл та погодження індикаторів, а також для обговорення можливої співпраці з міським Центром первинної медико-санітарної допомоги. Також відбулася зустріч із фтизіатром для надання консультації щодо направлення клієнтів проекту на КТ органів грудної клітини та соціальними працівниками м. Борисполя для обговорення виконання запланованих індикаторів за проектом. По факту узгоджено закінчення співпраці із соціальним працівником Дмитром Біликом, погоджено про попередню комунікацію Центру соціальних служб із Броварським ЦПМСД, погоджено перерозподіл індикаторів, точні цифри після здачі звітів за поточний звітний період, надано консультацію лікарю-фтизіатру щодо направлення клієнтів проекту на КТ органів грудної клітини та надано консультацію соціальним працівникам проекту щодо виконання індикаторів впродовж звітного періоду, обговорено співпрацю у 2022 році,

погоджено виконання індикаторів до кінця року.

Не лише допомога, але й мотивація

У рамках проекту фахівці із соціальної роботи від партнерів отримували не лише методичні рекомендації, але й

- ✓ засоби індивідуального захисту — маски та дезінфікуючі засоби для соціальних працівників і клієнтів
- ✓ мотиваційні набори для дітей, які проходять курс профілактичного лікування ЛТІ під супроводом соціального робітника. У третьому кварталі було поставлено закупили 550 таких наборів у складі: вітаміни групи В, дитячі засоби індивідуальної гігієни, книжки та розмальовки.

На своїх сторінках у соцмережах працівники соціальних служб пишуть вдячні пости за цю допомогу:

«Четвертий рік Сватівський міський центр соціальних служб тісно співпрацює з МГО «Соціальні ініціативи з охорони праці та здоров'я» у реалізації проекту «Тобі слід знати про туберкульоз: активне виявлення випадків туберкульозу серед осіб, які опинились у складних життєвих обставинах». У рамках проекту фахівці із соціальної роботи від партнерів отримували не лише методичні рекомендації, канцелярські товари, засоби індивідуального захисту (маски, антисептики тощо) у найважчий «ковідний» рік, а й пройшли серію безкоштовних вебінарів щодо безпечної поведінки під час надання послуг в умовах локдауну. Сьогодні надійшли жилети з відповідним написом для проведення акцій і профілактичних заходів. Щиро вдячні партнерам за турботу, підтримку та плідну співпрацю».

Історії проекту

***

Історію про воїна АТО, його проблему та її вирішення згадує

Олена Таркіна, соціальна працівниця Харківського міського центру соціальних служб «Довіра»

Сергій повернувся з зони АТО. За словами його жінки, яка прийшла зовсім із іншими питаннями до центру, вдалось зрозуміти, що у Сергія спостерігаються ознаки туберкульозу. При цьому Сергій дуже агресивно сприймав навіть запрошення до центру для проведення скринінгового анкетування. В результаті довгих телефонних розмов мені вдалось його вмовити прийти до центру.

За всіма ознаками у нього таки було підтверджено підозру на туберкульоз.

Я йому довго пояснювала, що в рамках проекту все лікування безкоштовне, що ми його будемо супроводжувати, а лікар на нього чекатиме.

Коли він таки дійшов до лікаря, після обстеження туберкульоз, на жаль, було підтверджено.

У процесі лікування Сергій дуже змінився, він усвідомив те, що повернувся неушкодженим із АТО, але ледь не загинув тут, у мирних умовах, через власне небажання обстежитись. Це наче відкрило йому нове дихання: куди подівся депресивний настрій?!

Сергій дуже активно й відповідально почав ставитись до лікування, багато спілкувався з нами.

Він успішно пролікувався та влаштувався на роботу. Й досі спілкується з нами.

Після таких історій відчуваєш гордість і необхідність людям.

***

Про те як допомога дітям із латентною туберкульозною інфекцією стала початком допомоги цілій низці людей з туберкульозом розповідає Світлана Семиволос, соціальна працівниця Рубіжанського міського центру надання соціальних послуг Рубіжанської міської ради.

У нас на обліку є сім'я в складних життєвих обставинах, де ми протестували дітей. Виявилось, що всі діти мають латентну туберкульозну інфекцію (ЛТІ). Дітям було призначене лікування. Поки йшло в лікування дітей, ми вирішили більш предметно попрацювати з сім'єю:

- надали їм всі інформаційні матеріали стосовно туберкульозі, багато

розповіли про те, як профілакувати на майбутнє, як лікуватися, якщо виявлено туберкульоз (ТБ).

Після тестування у матері виявили ТБ. Добре, що своєчасно, і лікарі її також змогли пролікувати. Але виявилось, що перед тим у неї був співмешканець. Ми змогли протестувати і його. У нього також було виявлено ТБ і проліковано. Потім лікарі ще виявили його зв'язки — рідні, друзі — серед яких також виявили людей з цією проблемою.

Таким чином, завдяки нашій роботі з дітьми з ЛТІ однієї родини, пролікували ряд людей з ТБ. А до того ж ми надали дітям гуманітарну допомогу, мотиваційні набори та загалом підтримували, як могли, допоки вони цю проблему не подолали.

Ми дякуємо всім, хто долучився до цієї важливої справи й, першою чергою, експертам проекту, регіональним координаторам, медичним і соціальним працівникам.

Київ
бульвар Лесі Українки, 34 (7 поверх, офіс 70)

Телефони: (+38 044) 290-29-10, 290-29-19

E-mail: office@lhsi.org.ua

Сайт: <http://www.lhsi.org.ua/>

МГО «Соціальні ініціативи з охорони праці та здоров'я» — LHSI

Проект здійснюється МГО «Соціальні ініціативи з охорони праці та здоров'я» за фінансової підтримки МБФ «Альянс громадського здоров'я» в рамках реалізації програми «**Прискорення прогресу у зменшенні тягаря туберкульозу та ВІЛ-інфекції в Україні**», яка реалізується за підтримки Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією.

Викладені в даній публікації думки й точки зору є думками й точками зору МГО «Соціальні ініціативи з охорони праці та здоров'я», яка публікує цей дайджест, і не можуть розглядатися як думки або точки зору МБФ «Альянс громадського здоров'я» і Глобального фонду.